

**Beperkte enquête met als doelgroep de cursisten
“Volwassenenonderwijs - Maritieme Opleiding – Opties Dek en Motoren”
ingeschreven in de CVO-instellingen in Deurne en Oostende.
Academiejaar 2010 - 2011**

Met de medewerking van
Kapitein t.l.o. F. DE MEULDER
Kapitein t.l.o. R. SMET

Een woord van dank aan...

Deze 1st beperkte enquête, uitgevoerd bij cursisten “Volwassenenonderwijs – Maritieme Opleiding” van het academiejaar 2010 – 2011, werd tot een goed einde gebracht dankzij de bereidwillige medewerking van:

- *Mevrouw Nicole Brooymans, directeur CVO – Deurne en Mevrouw Daniëlle Rogiers, adjunct-directeur CVO De Avondschool – Oostende, die niet alleen dit initiatief van de Belgische Zeevaartbond vzw hebben gesteund maar ook de nodige schikkingen hebben getroffen om deze enquête in goede banen te leiden.*
- *Het Secretariaat van beide instellingen die de praktische afhandeling van de enquête en de publicatie van het verslag hebben verzorgd.*
- *Al de cursisten van het CVO - Deurne en het CVO - De Avondschool – Oostende, die aan de enquête actief hebben deelgenomen.*

*L.M.B. asbl – B.Z.B. vzw Algemeen Secretariaat – Olmendreef, 3 – B/4, B – 2950 Kapellen
Tel: 03.666.93.35 – Fax: 03.666.16.98 – GSM: 0474.456.949 – E-mail: lmb-bzl@skynet.be*

NB. Dit verslag kan geraadpleegd en gedownload worden van de BZB website: www.lmb-bzb.be

Inleiding.

Dit rapport brengt verslag uit over de eerste enquête die binnen de “CVO – Maritieme Opleiding – instellingen in Deurne en Oostende plaats vond in de periode december 2010 – maart 2011. De doelgroep waren de cursisten die in het volwassenenonderwijs, heel dikwijls avondonderwijs, een maritieme opleiding volgen die leidt tot scheepsofficier Hoofd van Wacht (Dek) en werktuigkundige Hoofd van de Machinekamerwacht (Motoren) op operationeel vlak. De opleiding is van het modulaire type en duurt in principe 3 jaar. Het certificaat van de opleiding leidt tot het internationaal erkend vaarbevoegdheidsbewijs STCW Code II/1 en III/1¹ indien ook aan de voorwaarden van opgelegde vaartijd wordt voldaan.

Deze enquête binnen het “Volwassenenonderwijs – Maritieme opleiding” vervolledigt de enquêtes die de Belgische Zeevaartbond vzw al eerder heeft uitgevoerd in de andere maritieme opleidingsinstellingen, namelijk: 7 enquêtes bij de eerstejaarsstudenten en de 2 enquêtes bij de laatstejaarsstudenten aan de Hogere Zeevaartschool in Antwerpen en 2 enquêtes binnen het “TSO - Maritieme Opleiding” bij Cenflumarin in Kalloo en het Mercator Maritiem Instituut in Oostende.

Met deze enquête heeft de BZB vzw gevolg gegeven aan de uitnodiging van de directies van het “CVO – Deurne” en het “CVO – De Avondschoon – Oostende”. Deze laatste enquête stelt de BZB vzw in staat om een totaalbeeld op te hangen van de motivatie van de studenten, leerlingen en cursisten die voor een maritieme opleiding hebben gekozen.

In deze enquête is niet alleen getracht een nauwkeurig profiel van de cursist “CVO - Maritieme Opleiding” te schetsen maar tevens na te trekken in welke mate de “CVO – Maritieme Opleiding” instellingen van Deurne en Oostende erin slagen de cursisten grotere kansen op de arbeidsmarkt te bieden. De peiling wil ook de tevredenheidscoëfficiënt van de cursisten meten met betrekking tot

¹ IMO STCW 95 – International Maritime Organization treaty of « Standards for training, certification and watch keeping » Year 1955.

enerzijds de informatie over het lessenpakket en studieverloop binnen het CVO en anderzijds tot de mogelijke inhoud van de toekomstige maritieme loopbaan.

Deze enquête heeft rekening moeten houden met enkele beperkingen namelijk de moeilijkheid om cursisten gelijktijdig samen te brengen, wat niet evident is in een modulair onderwijsstelsel. Heel wat vragen werden onvolledig of niet beantwoord, misschien een gevolg van de noodgedwongen fragmentarische aanpak. Deze tekortkomingen doen echter geen afbreuk aan de betrouwbaarheid van de conclusies die zich aandienen bij de analyse van de enquêteformulieren. Wel vragen zij aandacht om in de toekomst aan de bevindingen een hogere graad van relevantie te geven.

Dankzij de bereidwillige medewerking van de cursisten en de directies van het “CVO – Deurne “ en het “CVO – De Avondschool - Oostende” heeft deze eerste^e enquête een beter inzicht gegeven in de interessante perspectieven en mogelijkheden die deze onderwijsvorm aan volwassenen biedt.

De enquêtes werden op de volgende tijdstippen uitgevoerd:

December 2010 - CVO – Deurne.

Maart 2011 –CVO - DE AVONDSCHOOL – Oostende.

1. Aantal deelnemende cursisten

Volgens de statistieken die door de dienst "Are You Waterproof" worden bijgehouden waren voor het academiejaar 2010 – 2011 een totaal van 127 cursisten² ingeschreven in de twee leidinggevende CVO-instellingen voor "maritieme opleiding" in Deurne en Oostende.

Instituut	Dek	Motoren	Totaal
CVO Deurne	68	4	72
CVO Oostende	49	6	55
Totaal	117	10	127

Tabel 1. – Totaal aantal ingeschreven cursisten academiejaar 2010 – 2011. (Statistieken AYW – MDK Brussel)

Niet minder dan 69 cursisten hebben aan deze eerste enquête binnen de CVO instellingen voor "maritieme opleidingen" deelgenomen: 47 cursisten in het CVO Deurne en 22 in het CVO Oostende. Dit geeft een globale participatiegraad van 54% of nog 65% voor het CVO Deurne en 40% voor het CVO Oostende. De participatiegraad is zowel in Deurne als in Oostende ruim voldoende om aan de opgetekende resultaten en bevindingen de nodige relevantie te geven.

Instituut	Dek	Motoren	Dek en Motoren	Niet vermeld	Totaal
CVO Deurne	38	1	3	5	47
CVO Oostende	11	5	2	4	22
Totaal	49	6	5	9	69

Tabel 2. - Aantal cursisten die aan de enquête hebben deelgenomen.

Uit de tabellen 1 en 2 blijkt ook dat de overgrote meerderheid in beide centra voor volwassenenonderwijs de richting "Dek" volgen. Enkele deelnemende cursisten, 3 van CVO Deurne en 2 van CVO Oostende, verklaarden modules te volgen behorende tot de richtingen "Dek" én "Motoren". Meer dan waarschijnlijk gaat het hier om cursisten die, op het ogenblik dat de enquête werd afgenomen, ingeschreven waren voor modules die gemeenschappelijk zijn aan de richtingen "Dek" én "Motoren". In het CVO Deurne werd slechts één enkele cursist genoteerd voor de optie motoren. De rubriek "Niet vermeld" telt 9 cursisten die blijkbaar, pas ingeschreven, nog geen enkele module met vrucht doorlopen hebben in één van de opties van het volwassenenonderwijs.

2. Geslacht van de cursisten

Slechts in de optie "dek" werden enkele vrouwelijke cursisten opgetekend, namelijk 5 in het CVO Deurne en 1 in het CVO Oostende. Geen enkele vrouwelijke cursiste heeft gekozen voor de optie "motoren".

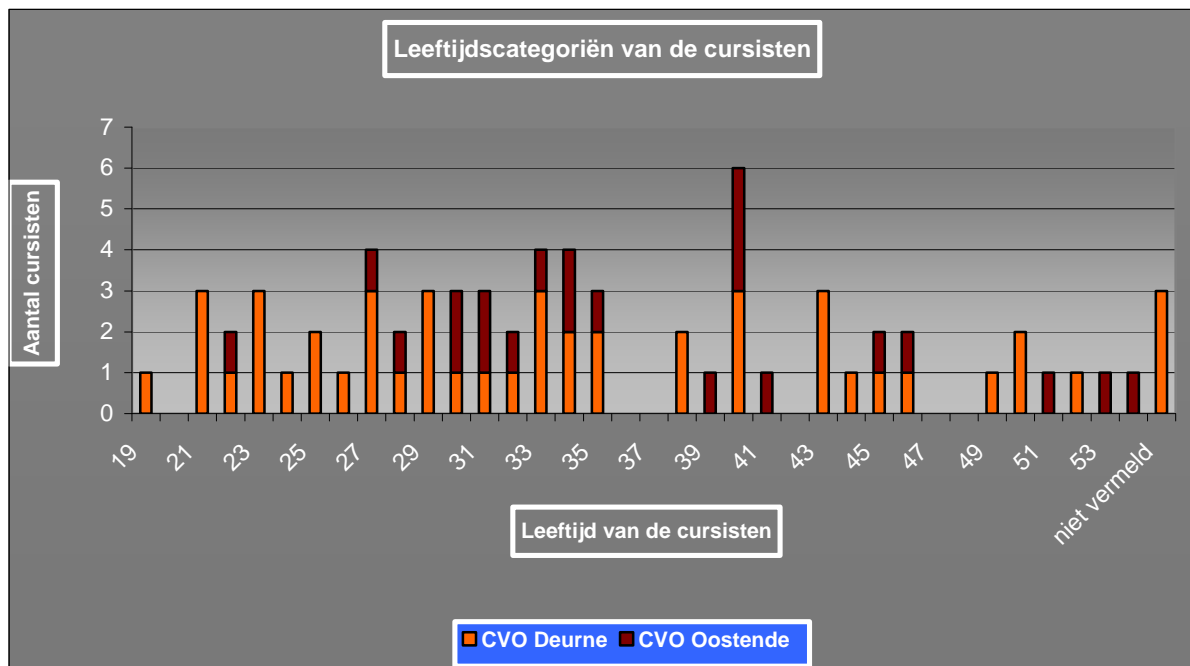
Instituut	Dek		Motoren		Dek en Motoren		Niet vermeld	Totaal
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw		
CVO Deurne	33	5	1	-	3	-	5	47
CVO Oostende	10	1	5	-	2	-	4	22
Totaal	43	6	6	-	5	-	9	69

Tabel 3. - Geslacht van de cursisten

² Aantal "hoofdelijk" ingeschreven cursisten.

3. Leeftijd van de cursisten

De gemiddelde ouderdom van de cursisten van het CVO Deurne is 32 jaar en deze van het CVO Oostende is 37 jaar. De gemiddelde ouderdom van de cursisten, berekend voor de beide instituten samen, is 33,72 jaar.

Grafiek 1. - Leeftijd van de cursisten

Grafiek 1 maakt duidelijk dat de cursisten, zowel in Deurne als in Oostende, verspreid zijn over alle leeftijdscategorieën, met een licht overwicht in de leeftijdstranche van 21 tot 35 jaar. Uit deze vaststelling kan men afleiden dat de eerste doelstelling van het CVO, namelijk opleiding aan volwassenen verstrekken ongeacht de leeftijd, hier een gepaste invulling krijgt. Dat een zestal cursisten van 50 jaar of ouder nog een maritieme opleiding aanvatten is toch wel verwonderlijk. Het betreft hier één ambtenaar, twee bedienden, één leraar, één zelfstandige en één werkzoekende. Men kan terecht de vraag stellen of deze personen op die leeftijd nog zullen overschakelen naar een zeevarend beroep. Het is uiteraard ook wel mogelijk dat zij, uit louter interesse voor de gedoceerde vakken, deze maritieme opleiding volgen.

4. Sociaaleconomisch statuut

Het economisch statuut van de cursisten is een niet onbelangrijk gegeven om inzicht te krijgen in de groep of groepen volwassenen die zich aangesproken voelen om nog op latere leeftijd aan een maritieme opleiding te beginnen. De groepen "arbeider" en "bediende" vertegenwoordigen samen meer dan de helft (53,6 %) van de deelnemende cursisten; voor CVO Deurne en CVO Oostende afzonderlijk berekend, bekomt men dan respectievelijk 59,6 % en 40,9 %. De groep van cursisten die "werkzoekende" zijn, is met 13% zeker ook niet onbelangrijk. Rekening houdend met het feit dat de maritieme opleiding ongeveer 1200 lestijden telt, kan men stellen dat van zowel "tewerkgestelde" als "werkzoekende" een vrij grote inzet gevergd wordt.

Sociaaleconomisch statuut	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
Ambtenaar	5	6	11
Gepensioneerd	-	-	-
Arbeider	12*	6	18
Bediende	16	3	19
Vrij beroep	1	-	1
Werkzoekende	7	2	9
Zelfstandige	3	3	6
Leerling	-	-	-
Student Universitair	-	-	-
Student HO	2	-	2
Thuiswerkend	-	-	-
Andere	-	-	-
Niet vermeld	1	2	3
Totaal	47	22	69

*één arbeider is deeltijds werkzaam als "zelfstandige"

Tabel 4. - Sociaaleconomisch statuut van de cursisten

5. Nationaliteit van de cursisten

In het CVO Deurne hebben ongeveer 17% van de cursisten, die aan de enquête hebben deelgenomen, een vreemde nationaliteit of nog een dubbele nationaliteit. Daarentegen hebben in het CVO Oostende geen cursisten van vreemde nationaliteit aan de beperkte enquête deelgenomen. De aanwezigheid van niet-Belgen in Deurne kan verklaard worden door de aanwezigheid van grote groepen allochtonen in de regio Groot - Antwerpen. Al werd niet gepeild naar de taalvaardigheid van de cursisten, mag men veronderstellen dat de niet-Belgische cursisten het Nederlands voldoende beheersen om de opleiding met vrucht te volgen. Indien nodig wordt in het CVO Deurne een taalcoach ingeschakeld om de cursisten bij te staan.

Nationaliteit	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
Griekse	1	-	1
Italiaanse	1	-	1
Marokkaanse	1	-	1
Nederlandse	1	-	1
Russische	1	-	1
Niet vermeld	3	-	3
Totaal	8	-	8

Tabel 5. - Aantal cursisten van vreemde nationaliteit

6. Gezinsituatie van de cursisten.

Ongeveer 60% van de cursisten geven aan gehuwd te zijn of een partner te hebben. Men mag daarom van de veronderstelling uitgaan dat 6 op 10 cursisten, naast het avondonderwijs en de studietijd, ook verantwoordelijk zijn om in de behoeften van hun huisgezin te voorzien. Heel zeker is voor meerdere onder hen de aanwezigheid van een gezin "de" drijfveer om via het CVO hun positie op de arbeidsmarkt te verstevigen of te verbeteren. De mix van "alleenstaanden" en cursisten met partners is, zowel in Deurne als in Oostende, evenredig verspreid over al de leeftijdscategorieën van de cursisten.

Instituut	Gehuwd/Partner	Alleenstaande	Niet vermeld	Totaal
CVO Deurne	28	16	3	47
CVO Oostende	12	8	2	22
Totaal	40	24	5	69

Tabel 6. - Gezinsituatie van de cursisten

7. Woonplaats van de cursisten

De meerderheid van de cursisten van het CVO Deurne zijn woonachtig in de provincie Antwerpen, wat normaal te verwachten is. Evenzo is de overgrote meerderheid van de cursisten van het CVO Oostende woonachtig in West Vlaanderen. Het CVO Deurne telt een cursist woonachtig in West-Vlaanderen. Anderzijds zijn er in het CVO Oostende twee cursisten die opgeven in de provincie Antwerpen woonachtig te zijn. In het CVO Deurne worden elk jaar alle modules in het lessenrooster opgenomen. In het CVO Oostende worden de 8 modules “algemeen” elk jaar in het lessenrooster opgenomen. Daarentegen zijn de specifieke modules “dek” en “motoren” verankerd in een cyclus van drie jaar. Indien cursisten een welbepaalde module wensen uit te pikken zien zij zich soms genoopt de verplaatsing te maken naar het CVO Deurne of het CVO Oostende of nog andersom. Sommige cursisten verkiezen ook bepaalde modules in dagonderwijs te volgen op TSO niveau aan het Maritiem Instituut Mercator in Oostende. (Zie bijlage 2 voor de structuur van de leerstof en het totaal pakket lesuren.)

Provincie/Buitenland	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
Antwerpen	25	2	25
Brabant	2	-	2
Limburg	3	-	3
Oost Vlaanderen	6	2	8
West Vlaanderen	1	18	19
Nederland	1	-	1
Niet vermeld	9	-	9
Totaal	47	22	69

Tabel 7. - Woonplaats van de cursisten

Het relatief groot aantal (9) cursisten die nagelaten hebben hun woonplaats te vermelden is een storend element.

8. Cursisten afkomstig uit een maritiem milieu

Aan de cursisten werd de vraag gesteld: Komt U uit een maritiem milieu? 22% van de deelnemende cursisten hebben op deze vraag positief geantwoord. De aard van het maritiem milieu kan uiteraard zeer divers zijn (koopvaardij, zeesleepvaart, baggerindustrie, havenbedrijvigheid, enz.), maar werd echter niet expliciet gevraagd. Uit de antwoorden mag men afleiden dat 1 op 5 cursisten enigszins vertrouwd is met het maritiem milieu en dus met kennis van zaken aan een maritieme opleiding binnen het CVO parcours is begonnen.

Instituut	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
CVO Deurne	11	27	9	47
CVO Oostende	4	18	-	22
Totaal	15	45	9	69

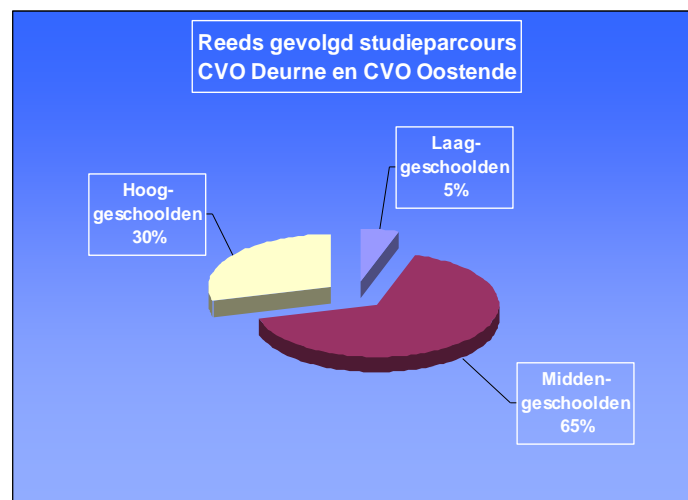
Tabel 8. - Cursisten afkomstig uit een maritiem milieu

9. Reeds gevolgd onderwijs

Niet alle cursisten hebben de door hen reeds gevolgde opleiding(en), die in deze rubriek wordt gevraagd, ingevuld, namelijk 7 van het CVO Deurne en 1 van het CVO Oostende hebben dit nagelaten. De cursisten hebben, voor de door hen reeds gevolgde opleidingen, de terminologie/afkorting gebruikt die tijdens hun studieperiode gangbaar was (A1, A2, ASO, TSO, graduaat, licentiaat, enz.). Aan de hand van de antwoorden valt niet steeds op te maken of de cursisten het reeds gevolgd studieparcours al dan niet met vrucht hebben doorlopen.

De cursisten van beide CVO instellingen omvatten qua opleidingsniveau zowel laag geschoolden als midden- en hogeschoolden³. Op basis van deze indeling werden volgende resultaten opgetekend:

- voor het CVO Deurne: 2 laaggeschoolden, 26 middengeschoolden en 12 hogeschoolden;
- voor het CVO Oostende: 1 laaggeschoolde, 14 middengeschoolden en 6 hogeschoolden.

Grafiek 2. – Reeds gevolgd studieparcours van de cursisten.

65% van de cursisten heeft de volledige cyclus van het secundair onderwijs doorlopen. Onder de 30% hogeschoolden tellen we niet alleen een vrij groot aantal hogeschool afgestudeerden maar ook universitair afgestudeerden waaronder o.a. één doctor in de wetenschappen (geologie), één burgerlijk ingenieur en enkele licentiaten.

Door de cursisten werd qua studierichtingen een grote verscheidenheid opgegeven. Zeer veel voorkomend waren de richtingen mechanica en elektronica. Hierna volgt een greep uit de andere studierichtingen: biologie, grafische vormgeving, handel en boekhouding, houttechnieken, lichamelijke opvoeding, expeditie, informatica, onderwijs, orthopedische technieken, fotografie, sociale wetenschappen, verpleging, hotelwezen, kustvaart.

Uit het voorgaande kan met afleiden dat het CVO Maritieme Opleiding aan volwassenen opleidingsmogelijkheden biedt die soms geheel los staan van de eerder gekozen studierichting en het al behaalde studieniveau.

³ Laaggeschoolden hebben maximum een diploma van secundair onderwijs tweede graad (4 jaar), middengeschoolden zijn in het bezit van een diploma hoger secundair onderwijs(6 jaar) en hogeschoolden behaalden een diploma van hoger of universitair onderwijs.

10. Reeds doorlopen modules binnen het CVO - Maritieme opleidingen Opties “Dek” en “Motoren”

Om een algemeen beeld van de voortgang die door de cursisten reeds is gemaakt werd ook gepeild naar de modules die de cursisten reeds met vrucht hebben afgewerkt. Er zijn 8 modules die gemeenschappelijk zijn aan de afdelingen “dek” en “motoren”. Deze modules worden jaarlijks aangeboden. Al de specifieke modules “dek” en “motoren” zoals navigatie, scheepstechnieken, natuurkunde, scheepsmotoren en hulpwerktuigen worden in het CVO Deurne jaarlijks en in het CVO Oostende driejaarlijks vast aangeboden. Dit verklaart waarom sommige modules, op het ogenblik dat de enquête werd afgenomen⁴, slechts door een vrij laag aantal cursisten waren afgewerkt. Uit de enquêteformulieren blijkt ook dat enkele cursisten nog geen enkele module met succes hebben doorlopen. Dit zijn meestal cursisten die pas ingeschreven zijn. Er zijn ook enkele cursisten, 5 in totaal, die zowel de opleiding “dek” als “motoren” volgen

Naast de vaartijd omvat het studiepakket voor Certificaat Maritieme Opleiding – Optie “Dek” een totaal van 1140 lestijden verdeeld over 21 modules (8 gemeenschappelijke + 13 specifieke modules).

Modules optie “dek”	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
	38 cursisten “dek” 3 cursisten : dek en motoren 5 cursisten: niets vermeld	11 cursisten “dek” 2 cursisten : dek en motoren 4 cursisten: niets vermeld	49 cursisten “dek” 5 cursisten dek en motoren 9 cursisten: niets vermeld
A. Gemeenschappelijk (aan de opties “dek” en “motoren”).			
Toegepaste Wiskunde	38	13	51
Nautisch Engels	35	13	48
Scheepsveiligheid	26	13	39
Beroepsreglementering	25	14	39
Maritieme Conventies	24	13	37
Scheepsbouw	28	14	42
Stabiliteit	20	12	32
Initiatie Informatica	30	10	40
Ba. Navigatie			
Zeevaartkunde	22	9	31
Communicatie S&R	7	7	14
Instrumenten	25	6	31
Radar Labo	23	11	34
Kaartpassen	22	7	29
Reglementen	18	12	30
Getijden en Meteo	7	9	16
Techn. Manoeuvre Lab	13	7	20
Praktijk Navigatie	1	2	3
Bb. Algemeen			
Astronavigatie	9	7	16
Zeemanschap	37	10	47
Scheepvaartbeheer & Zeerecht	21	5	26
Technologie Cargo	8	4	12

Tabel 9. Aantal modules die de groep van ongeveer 55 cursisten van de optie “Dek” reeds hebben afgewerkt.

Aan de hand van deze cijfergegevens mag men stellen dat ruim de helft van de cursisten reeds driekwart van de modules heeft afgewerkt.

⁴ De enquêtes werden op de volgende tijdstippen uitgevoerd : December 2010 CVO - Deurne, Maart 2011 CVO - Oostende.

Het studiepakket voor Certificaat Maritieme Opleiding – Optie Motoren omvat een totaal van 1220 lestijden verdeeld over 17 modules (8 gemeenschappelijke en 9 specifieke modules).

Modules optie "motoren"	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
	1 cursist "motoren" 3 cursisten : dek en motoren 5 cursisten: niets vermeld	5 cursisten "motoren" 2 cursisten : dek en motoren 4 cursisten: niets vermeld	6 cursisten "motoren" 5 cursisten dek en motoren 9 cursisten: niets vermeld
A. Gemeenschappelijk(aan de opties "dek" en "motoren")			
Toegepaste Wiskunde	2	6	8
Nautisch Engels	2	6	8
Scheepsveiligheid	2	5	8
Beroepsreglementering	1	7	8
Maritieme Conventies	2	6	8
Scheepsbouw	2	7	9
Stabiliteit	2	4	6
Initiatie Informatica	2	6	8
Ca. Natuurkunde			
Toegepaste mechanica	-	2	2
Pneumatica & hydraulica + labo	3	3	6
Elektriciteit + Labo	-	5	5
Toegepaste elektriciteit	1	4	5
Warmteleer & koeltechniek	-	5	5
Cb. Machines			
Scheepsmotoren	1	4	5
Praktijk onderhoudstechnieken	-	4	4
Hulpwerktuigen	1	3	4
Praktijk scheepsmachines	-	1	1

Tabel 10. Aantal modules die de groep van ongeveer 15 cursisten van de optie "Motoren" reeds heeft afgewerkt.

Uit deze cijfers kan opgemaakt worden dat ongeveer de helft van de cursisten van de optie "motoren" reeds de helft van de modules heeft afgewerkt.

De vraagstelling laat echter niet toe te achterhalen hoeveel cursisten hopen hun opleiding af te werken binnen de eerstvolgende twee jaren.

11. Reeds uitgeoefende beroepen - Huidig beroep

Een aantal cursisten hebben de gevraagde informatie van deze rubriek niet opgegeven, namelijk 9 cursisten van CVO Deurne en 1 cursist van CVO Oostende. Op het ogenblik van de bevraging waren 4 cursisten van het CVO Deurne werkloos waarvan 2 voorheen reeds tewerkgesteld waren. Deze laatste cijfers komen niet helemaal overeen met de gegevens van het "sociaaleconomisch statuut" van de cursisten (zie paragraaf 4 – tabel 4)

Het aantal cursisten van het CVO Deurne dat tewerkgesteld is bedraagt 34, waarvan het huidig beroep voor 19 cursisten hun eerste tewerkstelling is terwijl de overige 15 al vroeger één of meerdere beroepen hadden uitgeoefend. Voor het CVO Oostende telde men 21 tewerkgestelde cursisten waarvan voor 6 cursisten het hun eerste beroepsbezigheid is terwijl de 15 overige al vroeger één of meerdere activiteiten hebben uitgevoerd.

Samen vertegenwoordigen de groep tewerkgestelden ongeveer 80% van de cursisten die aan de enquête hebben deelgenomen.

Grafiek 3. – Tewerkstelling van de cursisten.

De grote meerderheid van de cursisten hebben in het verleden één of meerdere zeer diverse beroepen uitgeoefend, in de meeste gevallen zeer verschillend van het huidige beroep.

De lijst van vroeger uitgeoefende beroepen en de huidige beroepen is lang en zeer verscheiden. Ter illustratie een greep uit deze lijsten: arbeider, ambtenaar, baggeraar, bakker, bediende, beroepsmilitair, beroepsduiker, bootman, café uitbater, chauffeur, drukker, elektricien, expeditie, fotograaf, hotel receptioniste, informaticus, kok, lasser, leraar, magazijnier, manager, mecanicien, matroos, onderwijzer, rattenvanger, sassienier, scheepsbouwkundig ingenieur, schade expert, schipper, tekenaar, zeilmaker, zetelgarneerder, Volgende scheepvaart gerelateerde beroepen werden ook genoteerd: scheepsjongen, matroos, schipper, sassienier, expeditie, duiker, baggeraar en scheepsbouwkundig ingenieur.

De zeer grote diversiteit van de reeds uitgeoefende beroepen door de cursisten is veelbetekenend en sluit volledig aan bij de veelzijdigheid van de in het verleden gekozen studierichtingen.

12. Contact met maritieme kringen alvorens de opleiding voor volwassenen aan te vangen

Nagenoeg 64 % van de deelnemende cursisten had al enig contact gehad met maritieme kringen. Zijn ook in deze groep begrepen de 22% cursisten die aangegeven hebben uit een maritiem milieu afkomstig te zijn.

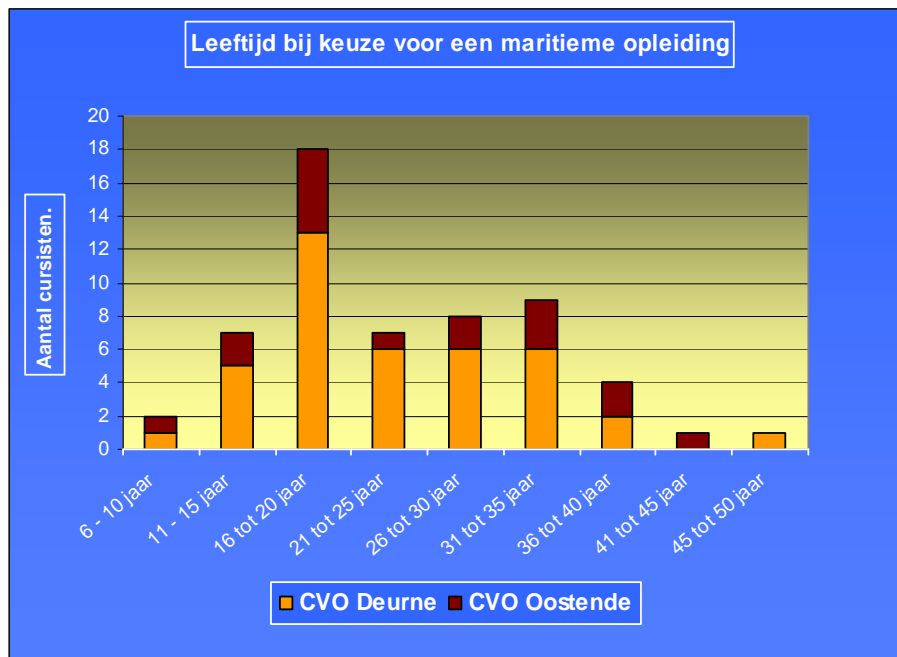
Instituut	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
CVO Deurne	30	16	1	47
CVO Oostende	14	8	-	22
Totaal	44	24	1	69

Tabel 11. - Vroeger contact met maritieme kringen

De aard van deze contacten was zeer divers. Verschillende cursisten vermelden de Hogere Zeevaartschool als contact/bron van informatie hetzij rechtstreeks of via kennissen/vrienden die studeren/studeerden aan de HZS, open deur dagen van de Hogere Zeevaartschool in Antwerpen en het Maritiem Instituut Mercator in Oostende. Eén van de cursisten studeerde er gedurende twee jaar en de zoon van één van de ondervraagden is er nu student.

Vermeldenswaard is wel dat één van de cursisten reeds een maritieme opleiding volgde in dag- onderwijs (TSO), één had reeds gevaren als cadet en één werkte voor de maritieme brigade van de douane. Zoals reeds aangestipt onder paragraaf 8 hadden enkele van de cursisten de contacten zelfs in huis: vader is/was zeeloods, kapitein DAB-Vloot, scheepswerktuigkundige. Vermeld werden ook nog een jobbeurs, de pleziervaart en de Tall Ships' Race.

13. Leeftijd waarop de cursisten het idee hadden om een maritieme opleiding te volgen/ om voor het maritiem beroep te kiezen.

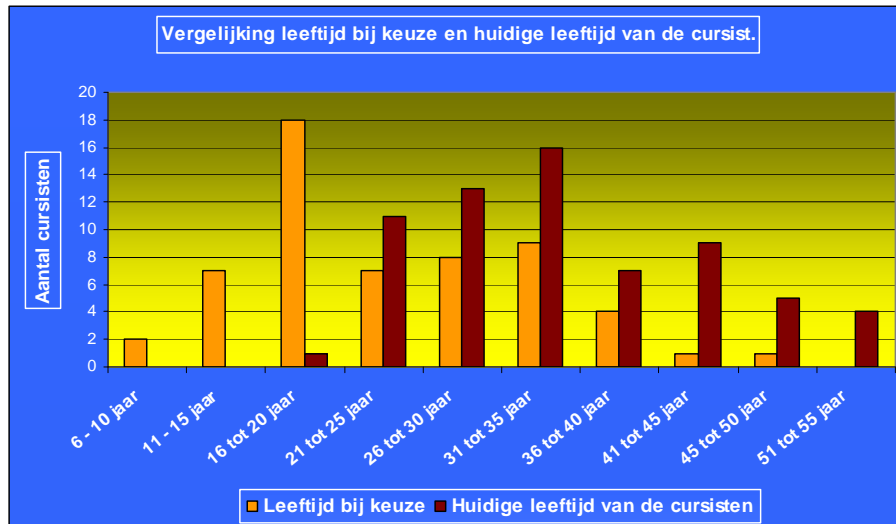

Grafiek 4. - Tijdstip/ Leeftijd bij keuze voor een maritieme opleiding

Twaalf cursisten hebben nagelaten de gevraagde leeftijd te vermelden, namelijk 7 cursisten van het CVO Deurne en 5 van het CVO Oostende.

Grafiek 4. maakt duidelijk dat de meeste cursisten hun keuze om een maritieme opleiding te volgen tussen 16 en 35 jaar gemaakt hebben met een piek in de leeftijdstranche van 16 tot 20 jaar: 18 cursisten op een totaal van 57 hetzij 32%. Sommige cursisten hadden reeds uiterst vroeg het idee om een maritieme opleiding te volgen, namelijk op zesjarige leeftijd. Voor enkele cursisten gebeurde dit echter op zeer gevorderde ouderdom, namelijk op veertig- en vijftigjarige leeftijd.

Voor nagenoeg alle bevroagden is het in het verleden bij een idee gebleven om te kiezen voor een nautische opleiding/om voor een maritiem beroep te kiezen. Waarom werd dan de opleiding ervoor tot op heden uitgesteld? Deze vraag werd door een zeer groot aantal cursisten niet beantwoord, namelijk door 25 deelnemers van CVO Deurne en 11 van CVO Oostende.

Grafiek 5. Vergelijking tussen de leeftijd van de keuze voor een maritieme opleiding en de huidige leeftijd van de cursisten.

Het verschil tussen de leeftijd dat de cursist de wens had om voor een maritieme opleiding te gaan enerzijds en de huidige leeftijd van de cursist anderzijds wordt duidelijk gemaakt in grafiek 5. Het verschil tussen de twee tijdstippen situeert zich tussen 5 tot 15 jaar.

Voor 12 deelnemers (4 CVO Oostende en 8 CVO Deurne) was de maritieme opleiding voor volwassenen volledig onbekend. Voor anderen was er geen tijd over wegens hun beroepsbezigheden of familiale omstandigheden en enkele anderen verbleven in het buitenland. Ook familiale omstandigheden hebben voor enkele cursisten een rol gespeeld. Een zekere terughoudendheid binnen het familiaal milieu tegenover maritieme beroepen is niet helemaal vreemd aan deze situatie. Twee cursisten zijn in het verleden afgekeurd omdat zij toen niet voldeden aan de medische eisen qua zicht. Later zijn die inderdaad gewijzigd zodat ze nu volledig voldoen aan de gestelde criteria.

Het voorgaande toont aan dat het volwassenenonderwijs als systeem heel duidelijk in haar opdracht slaagt: een jeugdroom kan nog op latere leeftijd verwezenlijkt worden.

14. Voorafgaandelijk voldoende informatie betreffende de "maritieme opleiding voor volwassenen" en het studieverloop.

Meer dan de helft van de deelnemers aan de beperkte enquête (59 %) beweren voorafgaandelijk voldoende informatie verkregen te hebben in verband met de maritieme opleiding voor volwassenen en het studieverloop (Tabel 12). De tevredenheidscoëfficiënt bedraagt 61,7 % bij het CVO Deurne en 54,5 % bij het CVO Oostende.

Voldoende informatie	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal	%
Ja	29	12	41	59%
Neen	13	9	22	32%
Niet vermeld	5	1	6	9%
Totaal:	47	22	69	100%

Tabel 12. - Voorafgaandelijk voldoende informatie betreffende de opleiding en het studieverloop

Het is verwonderlijk dat enkele deelnemers ja noch neen antwoorden op de gestelde vraag maar kruisen toch verschillende informatiebronnen aan. Enkele andere cursisten beweren voldoende inlichtingen ontvangen te hebben maar geven geen enkele informatiebron op.

Uit de bevraging blijkt zeer duidelijk dat internet, vrienden en kennissen, opendeurdagen en de website van de beide instituten de meest voorkomende bronnen geweest zijn voor het verkrijgen van informatie betreffende de opleiding en het studieverloop (tabel 13). Dat de promotiefolders, toch een belangrijke uitgave voor de onderwijsinstellingen, zo weinig werden vermeld is toch verwonderlijk. Geen enkele cursist heeft echter de zeer doelgerichte website "ARE YOU WATERPROOF?" als informatiebron vermeld al kan men raden dat de meeste cursisten dat wel zullen gedaan hebben.

Informatiebronnen	Aantal malen vermeld bij		Totaal
	CVO Deurne	CVO Oostende	
Radio/TV	1	3	4
Internet	27	9	36
Opendeurdagen	17	3	20
Familie	2	3	5
Vrienden/kennissen	15	9	24
Website CVO Deurne/Oostende	17	9	26
Boeken	-	-	-
Voordrachten	-	-	-
Maandbladen	1	1	2
Promotiefolders	4	4	8
Andere	-	-	-
Geen bronnen vermeld	6	3	9

Tabel 13. - Informatiebronnen over de opleiding/het studieverloop

De informatie verstrekt in tabel 13 is ongetwijfeld belangrijk, niet alleen voor de directies van de nautische instituten maar ook voor de reders. Aan de hand hiervan kunnen de gepaste maatregelen worden genomen om de instroom van jongeren naar de maritieme loopbanen te helpen sturen.

15. Voorafgaandelijk voldoende informatie betreffende de inhoud van een maritieme loopbaan

Voldoende informatie	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal	%
Ja	18	9	27	39%
Neen	13	9	22	32%
Niet vermeld	16	4	20	29%
Totaal	47	22	69	100%

Tabel 14. - Voorafgaandelijk voldoende informatie betreffende de maritieme loopbaan

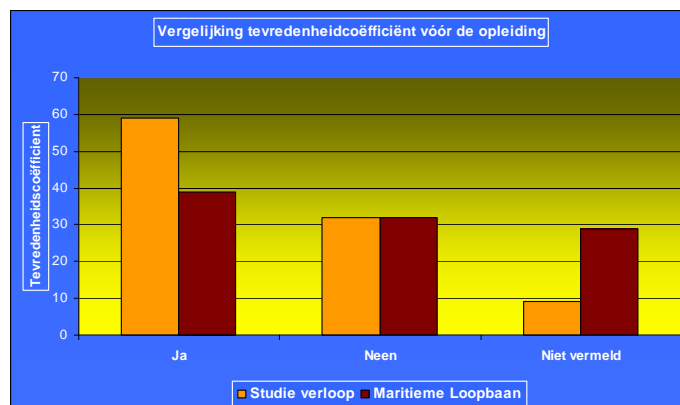
Uit tabel 14 blijkt dat bijna één derde van de deelnemende cursisten onvoldoende informatie betreffende de professionele loopbaan hadden vooraleer de opleiding aan te vatten. De tevredenheidscoëfficiënt is iets meer dan 38 % voor het CVO Deurne en voor het CVO Oostende bijna 41 % (Tabel 14). Het is ook opvallend en spijtig dat toch een groot aantal (20) deelnemers de vraag zelfs niet hebben beantwoord.

Er is ongetwijfeld nood aan een betere en meer doelgerichte informatie over het beroep en de loopbaan. Uit de lijst van de informatiebronnen (Tabel 15) blijkt dat het internet, de vrienden/kennissen en de opendeurdagen de meest geraadpleegde informatiebronnen waren.

Informatiebronnen	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
Radio/TV	1	1	2
Internet	22	9	31
Opendeurdagen	12	1	13
Familie	4	2	6
Vrienden of kennissen	15	4	19
Website CVO Deurne/CVO Oostende	3	6	9
Boeken	-	2	2
Voordrachten	4	2	6
Maandbladen	2	1	3
VDAB	2	5	7
Andere	3	1	4
Geen bronnen vermeld	15	9	24

Tabel 15. Geraadpleegde bronnen over de maritieme loopbaan

Grafiek 6. vergelijkt de tevredenheidscoëfficiënt vóór het tijdstip dat de cursisten aan hun opleiding begonnen zijn over de verkregen informatie over het studieverloop en de toekomstige maritieme loopbaan.

Grafiek 6. – Vergelijking van de tevredenheidscoëfficiënt over de verkregen informatie vóór de opleiding tussen het studieverloop en de maritieme loopbaan

De tevredenheidscoëfficiënt over de informatie verkregen over de toekomstige maritieme loopbaan blijft enigszins achter op de informatie verkregen over het studieverloop, al is voorzichtigheid in de besluitvorming gewenst in acht genomen het hoog aantal die op deze vraag niets hebben vermeld.

16. De cursisten zijn nu in opleiding. Beschikken zij nu over voldoende informatie over het studieverloop/opleiding en over de toekomstige maritieme loopbaan?

In de bevraging wordt ook gepeild naar de huidige situatie, namelijk menen de cursisten die nu reeds enige tijd de cursussen volgen, voldoende te zijn ingelicht over het verder verloop van de opleiding/studieverloop en hebben zij nu voldoende informatie over de professionele loopbaan (tabel 16 en 17).

Nu voldoende informatie	C VO Deurne	CVO Oostende	Totaal	%
Ja	34	9	43	62%
Neen	9	11	20	29%
Niet vermeld	4	2	6	9%
Totaal	47	22	69	100%

Tabel 16. Informatie betreffende opleiding/studieverloop. Huidige stand.

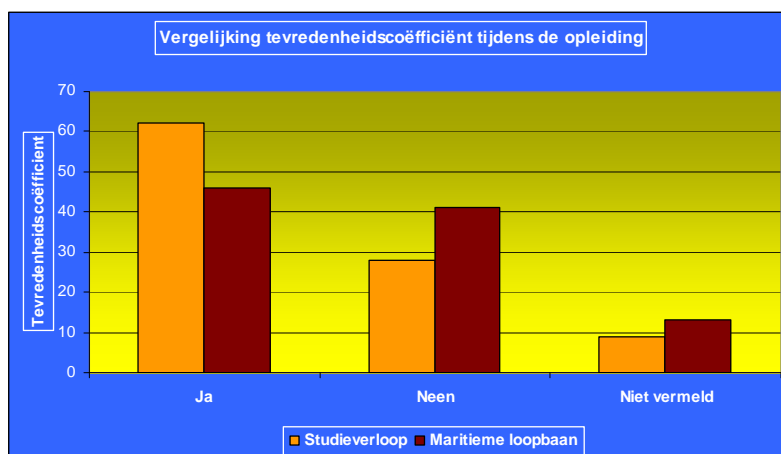
Iets meer dan 62 % van de deelnemende cursisten van beide instituten samen menen nu voldoende informatie verkregen te hebben voor wat betreft de verdere opleiding en studieverloop. Uit een vergelijking van de tabellen 12 en 16 blijkt de algemene tevredenheidscoëfficiënt met 3% verhoogd van 59% tot 62%. Nu de cursisten met hun opleiding begonnen zijn, had men kunnen verwachten dat dit tevredenheidscoëfficiënt toch iets hoger zou liggen. Waar in het CVO Deurne de tevredenheidscoëfficiënt in verband met de verkregen informatie betreffende opleiding/studieverloop iets toeneemt (72,3 %) kent dezelfde coëfficiënt in het CVO Oostende een lichte daling (40,9 %).

Nagenoeg 46 % van al de deelnemende cursisten menen nu voldoende informatie verkregen te hebben over de toekomstige maritieme loopbaan (32/69). Dit is een lichte verhoging vergeleken met de tevredenheidscoëfficiënt voor de aanvang van de opleiding (27/69). Voor het CVO Deurne is de tevredenheidscoëfficiënt qua informatie betreffende de loopbaan toegenomen (van 38% naar 51 %) voor het CVO Oostende lichtjes afgenomen (van 41% naar 36 %).

Nu voldoende informatie	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal	%
Ja	24	8	32	46%
Neen	17	11	28	41%
Niet vermeld	6	3	9	13%
Totaal	47	22	69	100%

Tabel 17. Informatie betreffende de maritieme loopbaan. Huidige stand.

In grafiek 7. wordt de tevredenheidscoëfficiënt vergeleken die de cursisten, nu zij sinds enkele maanden effectief aan de opleiding begonnen zijn, ervaren met betrekking tot het studieverloop en de toekomstige maritieme loopbaan.

Grafiek 7. – Vergelijking van de tevredenheidscoëfficiënt over de verkregen informatie tijdens de opleiding tussen het studieverloop en de maritieme loopbaan

Wat de informatie over het studieverloop betreft noteert men een heel lichte verhoging van de tevredenheidscoëfficiënt van 59% naar 62% (zie grafiek 6 en 7). De tevredenheidscoëfficiënt over de informatie betreffende de toekomstige maritieme loopbaan stijgt van 39% naar 46%. Deze toename is meer dan waarschijnlijk het gevolg dat de cursisten tijdens hun opleiding meer voeling krijgen met het maritiem milieu. Wel is het zo dat 41% van de cursisten menen onvoldoende geïnformeerd te zijn over de inhoud van de toekomstige maritieme loopbaan. Er is hier een opmerkelijk deficit aan informatie over de inhoud van de verschillende maritieme loopbanen en de vele mogelijkheden die geboden worden aan hen die in hun opleiding slagen. Dit punt verdient de aandacht van zowel de schooldirecties als van reders en werkgevers.

17. Waarom cursisten, reeds werkzaam in een maritiem bedrijf, toch nog deze maritieme opleiding volgen

Slechts een tiental cursisten, reeds werkzaam in de maritieme sector, hebben de vraag beantwoord waarom zij nu de maritieme opleiding volgen. De hiernavolgende motieven voor deelname aan deze opleiding werden genoteerd:

- om te kunnen voldoen aan de eisen van de STCW-conventie;
- als voorbereiding voor het afleggen van een examen;
- om promotie te kunnen maken;
- om zijn praktische kennis uit te diepen;
- om achtergrond kennis te verwerven;
- om een hoger diploma te behalen.

18. Reeds doorlopen vaartijd

Op een totaal van 69 cursisten vermelden 19 ervan reeds een min of meer lange tijd gevaren te hebben. De opgegeven vaartijden situeren zich tussen 6 dagen en 10 jaar! Eén cursist vermeldt wel gevaren te hebben maar geeft niet de vaartijd.

Vaartijd	Aantal cursisten
Geen vaartijd opgegeven	1
6 dagen tot 3 maanden	11
Vanaf 3 maanden tot 9 maanden	6
Meer dan 9 maanden	1*

*Het betreft de cursist die 10 jaar gevaren heeft als schipper zonder opgave van het vaargebied (binnenvaart/zeevaart).

Tabel 18. Reeds doorlopen vaartijd

Hierna volgt een opsomming van de functie van de cursisten tijdens hun vaartijd: tweede stuurman aan boord van een baggerschip (1), student/stagiair (3), cadet (10), aspirant scheepswerktuigkundige (1), matroos (2) en schipper (1). Eén cursist heeft de functie niet vermeld.

19. Waarom wordt gekozen voor een maritieme loopbaan

Over het algemeen zijn verschillende motieven samen bepalend geweest om te kiezen voor een maritieme loopbaan. Vijf cursisten vullen in de kolom "andere" van tabel 19 "ja" in maar geven geen andere motieven. Slechts enkele cursisten (4) beantwoorden de bevraging in het geheel niet in.

Waarom wordt voor een maritieme loopbaan gekozen	CVO Deurne	CVO Oostende	Totaal
Interessante opleiding	37	18	55
Toekomstmogelijkheden	36	15	51
Werkzekerheid	28	14	42
Reizen	28	10	38
Avontuur	25	12	37
Beroep met verantwoordelijkheid	24	10	34
Hoge lonen	19	12	31
Andere*	4	1	5
Niets vermeld	1	3	4

*zonder opgave van het andere motief of de andere motieven

Tabel 19. - Waarom wordt voor een maritieme loopbaan gekozen?

Interessante opleiding en toekomstmogelijkheden werden door de grote meerderheid van de cursisten opgegeven. Terwijl werkzekerheid en avontuur vrij hoog scoren, is dit voor “beroep met grote verantwoordelijkheid” en “hoge lonen” iets minder het geval.

20. Richting waarin de cursist een loopbaan denkt uit te bouwen

Het enquête formulier vermeldt 9 maritieme sectoren waarin de cursisten eventueel zouden kunnen worden tewerkgesteld, met de mogelijkheid twee of meerdere sectoren aan te duiden (tabel 20).

Mogelijke sector van tewerkstelling	Aantal malen vermeld		Totaal
	CVO Deurne	CVO Oostende	
Koopvaardij	29	7	36
Baggerindustrie	25	13	38
Visserij	2	3	5
Sleepvaart/Offshore	20	11	31
Rijnvaart	1	3	4
Loodswezen	13	11	24
DAB-vloot	13	12	25
Havendiensten	11	10	21
Pleziervaart	16	14	30
Andere	-	-	-
Niets vermeld	4	3	7

Tabel 20. Mogelijke sectoren van tewerkstelling

De baggerindustrie en de koopvaardij scoren globaal gezien het beste. Voor het CVO Deurne kan men opmerken dat bijna 62 % van de deelnemers kiezen voor een tewerkstelling in de koopvaardij en nagenoeg 51 % voor de baggerindustrie. Bij het CVO Oostende valt de keuze op ongeveer 59 % voor de baggerindustrie en slechts 31,80 % voor de koopvaardij.

De sector sleepvaart/offshore en de pleziervaart hebben, globaal genomen nagenoeg, een zelfde score verkregen, maar het CVO Oostende wordt door de helft van de cursisten aangeduid voor de sleepvaart/ offshore en voor minder dan de helft door deze van CVO Deurne. Opmerkelijk is wel de toch hoge globale score (30/69) voor de pleziervaart! Uit de antwoorden blijkt niet steeds of het om de commerciële pleziervaart gaat.

De vraag aan de cursisten om hun keuze toe te lichten wordt door de meeste deelnemers in het geheel niet beantwoord. Slechts 19 van de 47 deelnemende cursisten van het CVO Deurne hebben op de vraag geantwoord. Voor het CVO Oostende bleef de vraag door 18 cursisten van de 22 onbeantwoord.

Hierna een greep uit de toelichtingen van de cursisten die wel ingegaan zijn op de vraag:

- verre reizen maken, landen bezoeken en toch goed verdienen;
- de diversiteit van de arbeid;
- de werktijden: 6 dagen op en 6 dagen af, toekomstmogelijkheden (in de baggerindustrie);
- de zekerheid van tewerkstelling (in de koopvaardij);
- kunnen varen en toch dicht bij huis zijn (loodswezen, DAB-Vloot).

21. Lange termijnvisie op de gekozen maritieme loopbaan

In deze rubriek wordt gepeild naar de ambitie van de cursisten om al dan niet de hoogste functie te bereiken alsook naar hun mening of ze het maritiem beroep tijdens een volledige loopbaan zullen blijven uitoefenen.

Nagenoeg 60 % van de cursisten van het CVO Deurne beogen de hoogste functie in het maritieme beroep te bereiken tegen slechts deze van het Oostende bereiken 32 % van CVO (tabel 21).

Instituut	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
CVO Deurne	28	9	10	47
CVO Oostende	7	4	11	22
Totaal	35	13	21	69

Tabel 21. Aantal cursisten die aangeven de hoogste functie te willen bereiken in het maritieme beroep

Precies de helft van de cursisten van het CVO Oostende hebben nagelaten te melden of ze al dan niet de hoogste functie wensen te bereiken, bij het CVO Deurne waren dat slechts 10 cursisten of iets minder dan 1/5 van de deelnemers.

Anderzijds nagenoeg de menen 67 % van

Instituut	Ja	Neen	Niet vermeld Onbeslist	Totaal
CVO Deurne	30	8	9	47
CVO Oostende	16	1	5	22
Totaal	46	9	14	69

deelnemers, hetzij 2 op 3 cursisten, dat zij het maritieme beroep zullen blijven uitoefenen voor een volledige loopbaan (tabel 22). Afzonderlijk berekend is dit bijna 64 % voor de cursisten van het CVO Deurne en nagenoeg 73 % voor het CVO Oostende.

Tabel 22. Cursisten die menen het maritiem beroep te blijven uitoefenen voor een volledig loopbaan

Voor negen cursisten, hetzij 13% van de deelnemende cursisten, is het nu reeds zeker dat zij na enige tijd het maritiem beroep zullen verlaten, terwijl 14 deelnemers niets vermeld hebben dienaangaande of nog twijfelen. De cursisten die menen geen volledige maritieme loopbaan te zullen doorlopen geven diverse antwoorden op de vraag hoeveel jaren zij dan wel denken te blijven varen zoals vier tot vijf jaar, vijf tot tien jaar, ongeveer tien jaar en tien tot vijftien jaar. De keuze om na enige jaren vaart het zeevaartberoep te verlaten wordt door de meerderheid ingegeven door sociale motieven zoals onregelmatig leven en te lange afwezigheden zodat ze niet beschikbaar zijn voor hun gezinsleden.

Welk beroep door hen die afhaken aan wal zal worden uitgeoefend is voor sommigen "iets in de maritieme sector" of een "havenberoep". Een enkeling opteert voor het onderwijs terwijl het voor nog een andere nu nog onbekend is. Eén deelnemer beweert aan de wal te blijven en geen ander beroep te gaan uitoefenen. Het gebrek aan een duidelijk antwoord op deze vraag zou er kunnen op

wijzen dat de cursisten vooral gefocust zijn op een maritiem beroep en dat een duidelijke visie op een verdere carrière aan land nog vorm moet krijgen.

22. Training Record Book

Bijna één derde van de cursisten heeft al gevaren. Men kan die vaartijd als een onderdeel van de opleiding beschouwen wat kan worden gestaafd door de aantekeningen in het "Training Record Book".

Van de 69 deelnemende cursisten waren er reeds 21 in het bezit van een "Training Record Book" dat door één of meerdere personen/instanties werd gecertificeerd (tabel 23). Enkele cursisten waren wel in het bezit van voormeld document maar duiden niet aan door wie het gecontroleerd werd.

Instituut	Training Record Book	Gecertificeerd door		
		Kapitein	Werkgever	Maritiem Vervoer en / of Zeevaart-certificatie.
CVO Deurne	18	9	6	2
CVO Oostende	3	-	-	-
Totaal	21	9	6	2

Tabel 23. Aantal cursisten in het bezit van een "Training Record Book"

BESLUITEN.

1. Met 69 op een totaal van 127 cursisten ingeschreven in de beide CVO-instellingen in Deurne en in Oostende bedraagt de participatiegraad aan de enquête 54%. Voor het CVO Deurne bedraagt de participatie 65% en voor het CVO Oostende is de participatiegraad nog 40%. De participatiegraad is derhalve ruim voldoende om aan de enquêteresultanten de nodige relevantie te geven. Wel moet men rekening houden met het feit dat deze enquête de eerste is die binnen de CVO-instellingen voor “Maritieme opleiding” werd ingesteld. Referentiemateriaal of parameters om mogelijke afwijkingen te identificeren ontbreken dus nog. De ruime participatiegraad geeft echter aan de resultaten de nodige relevantie samen met een hoge graad van betrouwbaarheid.

2. Niet alle enquêteformulieren werden volledig ingevuld. Sommige cursisten hebben nagelaten sommige vragen volledig te beantwoorden. In het verslag wordt bij de bespreking van ieder onderdeel van de bevraging aangestipt hoeveel antwoorden ontbreken. Bij een volgende enquête is overleg met de directies van de CVO-instellingen in Deurne en Oostende gewenst om de volledigheid in de respons te bevorderen.

3. Het is duidelijk dat ongeveer 75% van de cursisten voor de afdeling “dek” hebben gekozen. Uit de antwoorden valt niet onmiddellijk te achterhalen waarom de afdeling “Motoren” de volwassenen, die uitkijken naar een CVO opleiding, minder lijkt aan te spreken. Misschien is er een imagoprobleem en moet de promotie van de afdeling “motoren” anders bekeken en aangepakt worden.

4. Aan de hand van de antwoorden betreffende de ouderdom van de cursisten, de gezinsituatie, de sociaaleconomische achtergrond, de al gevolgde opleiding binnen het ASO, TSO, hoger en universitair onderwijs en de opgedane werkervaring mag men stellen dat diversiteit absoluut troef is. De CVO-instellingen van Deurne en Oostende bieden aan volwassenen een unieke mogelijkheid om de eerste beroepskeuze bij te stellen, een volledig nieuw maritiem beroep in overweging te nemen of nog door een doorgedreven en meer gefocuste opleiding nieuwe uitdagingen aan te gaan en zo hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Mits een goede basis scholing en de nodige wilskracht om het waar te maken, legt het CVO “maritieme opleiding” als onderwijssysteem weinig beperkingen op aan de volwassenen die hun kennis echt willen verruimen, wel integendeel.

5. Tewerkgestelde en werkzoekende cursisten vertegenwoordigen respectievelijk 87% en 13% van de cursisten die aan de enquête hebben deelgenomen. Deze samenstelling is in lijn met de samenstelling van de actieve bevolking in Vlaanderen.

6. In het CVO Deurne zijn 8 niet-Belgische cursisten of nog met een dubbele nationaliteit (17%) ingeschreven. Het gaat hier om allochtonen van zowel binnen als buiten de E.U. die, men mag veronderstellen, het Nederlands voldoende machtig zijn om de opleiding met vrucht te volgen. Te noteren valt dat enkel in Antwerpen niet-Belgische cursisten ingeschreven zijn.

7. Bijna 6 op de 10 cursisten zijn getrouwd of hebben een partner. Deze gezinssituatie wordt door de cursist ervaren als een aanzet om zijn positie op de arbeidsmarkt te verbeteren al veronderstelt het zeker een extra inspanning om naast de gewenste studietijd ook de nodige aandacht aan het gezin te schenken.

8. Zoals kon verwacht worden reikt de uitstraling van het CVO Oostende hoofdzakelijk West Vlaanderen waar 18 op 22 cursisten hun woonplaats hebben. Voor het CVO Deurne zijn de meeste cursisten afkomstig uit de provincie Antwerpen en in mindere mate uit de provincie Oost Vlaanderen. Enkele cursisten maken nuttig gebruik van de kalender en de spreiding van de verschillende modules om te pendelen tussen de twee instellingen.

9. 65% van de cursisten hebben een opleiding van middelbaar onderwijs doorlopen en 30% hebben een hogere of universitaire opleiding gevolgd. Opvallend is wel de grote verscheidenheid van studierichtingen die de cursisten al achter de rug hebben. Aan de hand van de enquêtegegevens is het onmogelijk één of meerdere studierichtingen aan te wijzen die de volwassenen speciaal zou aanzetten om een maritieme opleiding te volgen in het avondonderwijs. Dezelfde redenering is toepasselijk op de grote verscheidenheid van werkervaringen die de cursisten opgeven.

10. De cursisten zijn volwassenen die op een ogenblik in hun leven de omstandigheden gepast vinden en de kans willen grijpen om zich te herpositioneren op de arbeidsmarkt. Deze keuze wordt wel in zekere mate gestuurd door externe factoren: 64% van de cursisten verklaren al enig contact gehad te hebben met maritieme kringen. Onder de cursisten is zelfs 22% afkomstig uit een maritiem milieu. Kenmerkend is ook het feit dat de meeste cursisten op een ouderdom van 15 tot 35 jaar reeds de wens hadden om voor een maritieme opleiding te gaan maar om soms heel uiteenlopende redenen aan die wens geen gevolg hebben kunnen geven. Een zekere terughoudendheid binnen het familiaal milieu is hier soms niet vreemd aan. Het is dikwijls na een verloop van 5 tot 10 jaar dat de volwassenen beslist om toch aan die wens uit het verleden vorm te geven en de opgelopen achterstand via het CVO goed te maken.

12. Uit de enquêtegegevens valt niet onmiddellijk de vooruitgang op te maken die elke cursist al heeft gemaakt. De meeste cursisten hebben wel al de helft van de modules afgewerkt maar er is geen algemeen beeld over de resterende tijdsruimte die nog vereist is om al de modules af te werken. De bevraging moet dienaangaande in de toekomst misschien herzien worden.

13. Globaal genomen verklaren ongeveer 60% van de cursisten goed geïnformeerd te zijn over de maritieme opleiding en het studieverloop; dit geldt zowel voor de verstrekte informatie vóór de opleiding als voor de informatie die tijdens de opleiding beschikbaar wordt gemaakt. De realiteit is wel dat een kleine 40% van de cursisten meent over onvoldoende informatie te beschikken over de opleiding en het studieverloop. Deze bevinding verdient opvolging door de CVO-schooldirecties. Met een tevredenheidscoëfficiënt van 70% scoort het CVO Deurne op dit punt wel iets beter dan het CVO Oostende waar slechts 41% van de cursisten meent goed geïnformeerd te zijn.

14. Slechts 39% van de cursisten meent vóór de aanvang van de opleiding goed geïnformeerd te zijn over de inhoud van een maritieme loopbaan. Eens de cursisten met hun opleiding begonnen zijn, stijgt dit percentage echter tot 46%. Deze toename wordt enigszins verklaard door het feit dat ongeveer een kwart van de cursisten reeds enige vaartijd heeft opgebouwd. Meer dan de helft van de cursisten die al aan hun opleiding zijn begonnen, geven aan geen zicht te hebben op hun eventuele maritieme loopbaan en het verloop ervan. Dit zou kunnen wijzen op een vrij groot deficit aan informatie over de inhoud van het beroep. Op dit bepaald punt scoort het CVO Deurne iets beter dan het CVO Oostende. Deze bevinding is niet alleen kenmerkend voor het CVO "maritieme opleiding". Het bevestigt gelijkaardige bevindingen die aan het licht zijn gekomen tijdens enquêtes die aan de HZS en binnen de TSO instellingen voor maritieme opleiding werden gehouden. Deze problematiek zou de aandacht moeten weerhouden van de experts van de dienst "Are You Waterproof?" binnen het M.D.K., de directies van de maritieme onderwijsinstellingen, de reders en de werkgevers in het algemeen. Opendeurdagen, het Internet en vrienden of kennissen zijn de meest courante informatie bronnen die de cursisten opgeven. Men kan zich echter afvragen of deze kanalen alleen wel voldoende zijn als informatiebron. Een meer proactieve aanpak is misschien hier aangewezen.

15. Voor de cursisten die al werkzaam zijn in een maritiem bedrijf, is de noodzaak om aan de STCW reglementering te voldoen of nog om promotie te maken de voornaamste reden om hun maritieme kennis te vergroten. Voor de meeste andere cursisten wordt de "interessante opleiding" en "goede toekomstmogelijkheden" samen met "werkzekerheid" als voornaamste reden opgegeven om voor

een maritieme opleiding te gaan. Factoren zoals “goede loonsvoorwaarden” en “hoge verantwoordelijkheid” zijn minder bepalende factoren voor de studiekeuze.

16. De meeste cursisten hopen een carrière uit te bouwen in de sectoren van de koopvaardij, de baggerindustrie of nog in de sector van de sleepvaart/offshore. Deze laatste sector wordt door meer dan de helft van de cursisten van het CVO Oostende als voorkeur aangestipt. De sector van de pleziervaart lijkt ook heel wat cursisten aan te spreken. Weinig cursisten hebben een motivatie voor hun keuze aangegeven. Voor deze die dat wel deden waren de diversiteit van de arbeid, de zekerheid van tewerkstelling of nog het exotisch aspect van het beroep, de aanzet om voor een maritiem beroep te gaan.

17. Ongeveer de helft van de cursisten geven aan dat zij de hoogste functie wensen te bereiken binnen in het maritieme beroep. Dit wijst op de positieve instelling van de cursisten. Wel is het zo dat de CVO Maritieme Opleiding de cursisten voorbereidt tot het behalen van een STCW brevet dat zicht geeft op een functie als hoofd van de wacht. Voor functies van het management niveau (dek of machine) is een nog een hogere opleiding vereist. Twee derden van de cursisten willen voor een volledige maritieme loopbaan gaan. In het CVO Oostende is deze instelling iets meer uitgesproken dan in het CVO Deurne. Voor één derde van de cursisten is een loopbaan op zee eerder aanloop voor een ander beroep aan land al dan niet in de maritieme sector.

18. Een totaal van 21 cursisten, hetzij één derde, is in het bezit van een “Training Record Book” waarin de voortgang van de praktijk gerichte opleidingsmodules wordt gecertificeerd. Deze gegevens lopen parallel met de opgegeven vaartijd van de cursisten. Vooraleer te mogen inschepen als hoofd van de wacht moeten de cursisten opties “dek” of “motoren” respectievelijk 14 of 8 maanden erkende vaartijd kunnen voorleggen. De vraag hoe de cursisten aan deze STCW vereiste hopen te voldoen werd in de enquête echter niet gesteld.

CVO – Deurne Antwerpen

Centrum voor Volwassenenonderwijs
Campus Rugeveld
Frank Craeybeckxlaan, 22,
2100 Deurne
Tel: 03.369.80.40 (41) (42)
E-mail: info@cvodeurne.be
www.cvodeurne.be

CVO “DE AVONDSCHOOL”

Centrum voor Volwassenenonderwijs
Campus Oostende (Hoofdgebouw)
Leopold III-laan, 1,
8400 Oostende.
Tel: 059.700.710

Campus Maritiem
Mercatorlaan, 15,
8400 Oostende.
E-mail: info@deavondschooll.be
www.deavondschooll.be

Belgische Zeevaartbond vzw.

Algemeen Secretariaat
Olmendreef, 3 – b/4,
2950 Kapellen.
Tel: 03.666.93.35
E-mail: lmb-bzl@skynet.be
www.lmb-bzb.be

Bijlage 1. Voorbeeld van enquêteformulier.

BEPERKTE ENQUETE Schooljaar 2010-2011

Doelgroep: cursisten Volwassenenonderwijs "Maritieme opleidingen"

Deze enquête wordt door de Belgische Zeevaartbond vzw (BZB) ingericht. Tientallen maritieme instellingen, verenigingen en bedrijven zijn aangesloten bij de BZB, die zich sinds 1899 inzet om de hele maritieme cluster in het land te ondersteunen en te bevorderen.

Deze enquête past in een plan dat niet alleen poogt het profiel van de leerling, student of volwassene die voor een maritieme opleiding kiest, vast te leggen maar ook de reders, de maritieme bedrijven en de overheid wil bijstaan om de promotiecampagnes voor maritieme loopbanen meer doelgericht en meer doeltreffend te maken.

Gelijkaardige enquêtes werden sinds 2002 op regelmatige tijdstippen uitgevoerd zowel op het universitair niveau (Hogere Zeevaartschool – 8 enquêtes) als op het TSO niveau (Cenflumarin en Maritiem Instituut Mercator – 2 enquêtes). Deze enquête is de allereerste die binnen de CVO structuur wordt ingericht. De besluiten van deze enquêtes moeten het mogelijk maken de maritieme opleiding voor volwassenen beter af te stemmen op de immer wisselende evolutie binnen de maritieme sector.

De BZB stelt daarom uw medewerking aan deze enquête erg op prijs. Het verslag van de verschillende enquêtes die de BZB tot hiertoe heeft uitgevoerd, kan U raadplegen op de website van de BZB: www.lmb-bzb.org

Belgische Zeevaartbond vzw.
Algemeen Secretariaat,
Olmendreef, 3 – B/4,
B – 2950 Kapellen.
E-mail: lmb-bzl@skynet.be

Naam van de CVO Instelling:	CVO DE AVONDSCHOOL - Oostende	Datum:	
-----------------------------	--------------------------------------	--------	--

1. **Wie bent u ?**

(Om de privacy te respecteren worden de persoonlijke gegevens zoals naam en adres, met uitzondering echter van leeftijd, de woonplaats (gemeente of stad met postnummer) en gezinssamenstelling niet gevraagd in dit enquêteformulier)

Geslacht:	M/V	Leeftijd:	jaar	Nationaliteit:	
Wettelijke woonplaats:	Postnummer:		Naamplaats:		
Gezinssituatie:	Partner			Ja /Neen	
	Alleenstaand			Ja / Neen	
	Aantal kinderen:				
Komt u uit het maritiem milieu?				Ja / Neen	

2. **Sociaal economisch statuut (aanvinken wat van toepassing is)**

Ambtenaar:	Gepensioneerd:	Zelfstandige:	Student Hoger Onderwijs:
Arbeider:	Vrij Beroep:	Leerling:	Thuiswerkend:
Bediende:	Werkzoekende:	Student Universitair:

3. **Reeds vroeger gevolgd onderwijs** (vóór de inschrijving “volwassenenonderwijs”)

Studie richting:	Van.....tot..... jaar	Geslaagd
		Ja/Neen
		Ja/Neen
		Ja/Neen
Welk is uw hoogste diploma?		
Waar behaalde u uw hoogste en laatste diploma?		

4. **Welke modules hebt u reeds met succes doorlopen binnen het volwassenenonderwijs – “maritieme opleidingen” ?**

OPTIE DEK		OPTIE MOTOREN	
Module	Reeds doorlopen	Module	Reeds doorlopen
Toegepaste wiskunde	Ja / Neen	Toegepaste wiskunde	Ja / Neen
Nautisch Engels	Ja / Neen	Nautisch Engels	Ja / Neen
Scheepsveiligheid	Ja / Neen	Scheepsveiligheid	Ja / Neen
Beroepsreglementering	Ja / Neen	Beroepsreglementering	Ja / Neen
Maritieme conventies	Ja / Neen	Maritieme Conventies	Ja / Neen
Scheepsbouw	Ja / Neen	Scheepsbouw	Ja / Neen
Stabiliteit	Ja / Neen	Stabiliteit	Ja / Neen
Initiatie informatica	Ja / Neen	Initiatie informatica	Ja / Neen
Zeevaarkunde	Ja / Neen	Toegepaste mechanica	Ja / Neen
Communicatie S&R	Ja / Neen	Pneumatica & hydraulica + lab	Ja / Neen
Instrumenten	Ja / Neen	Elektriciteit + lab	Ja / Neen
Radar Lab	Ja / Neen	Toegepaste elektriciteit + lab	Ja / Neen
Kaartpassen	Ja / Neen	Warmteleer & koeltechniek	Ja / Neen
Reglementen	Ja / Neen	Scheepsmotoren	Ja / Neen
Getijden en meteo	Ja / Neen	Praktijk onderhoudstechnieken	Ja / Neen
Technologie manoeuvre Lab	Ja / Neen	Hulpwerktuigen	Ja / Neen
Praktijknavigatie	Ja / Neen	Praktijk scheepsmachines	Ja / Neen
Astronavigatie	Ja / Neen		
Zeemanschap	Ja / Neen		
Scheepvaartbeheer & Zeerecht	Ja / Neen		
Technologie cargo	Ja / Neen		

5. Welke beroepen hebt u reeds uitgeoefend ? Wat is uw huidig beroep?

Beroep:		Vantot.....jaar			
Huidig beroep:		Sector:		Sedert:	Jaar

6. Hoe bent u iets te weten gekomen over de gekozen “ maritieme opleiding voor volwassenen “ en de maritieme loopbaan?

Hebt u reeds contacten gehad met maritieme kringen alvorens een “maritieme opleiding voor volwassenen” aan te vatten?		Ja / Neen
Indien uw antwoord JA is, welke?		

Sinds welke leeftijd had u het idee om een maritieme opleiding te volgen en om voor een maritiem beroep te kiezen?	leeftijd
Indien toepasselijk, waarom hebt u uw maritieme opleiding tot heden uitgesteld?	

* Aanvinken wat van toepassing is

Had u alvorens deze “maritieme opleiding voor volwassenen” aan te vatten voldoende informatie ontvangen over:					
- de opleiding en studieverloop?	Ja / Neen		- de professionele loopbaan?	Ja / Neen	
Wat is/zijn uw voornaamste informatie bron/bronnen geweest?	Radio / tv	*	Wat is/zijn uw voornaamste informatie bron/bronnen geweest?	Radio / tv	*
	Internet			Internet	
	Opendeurdagen			Opendeurdagen	
	familie			Familie	
	Vrienden of kennissen			Vrienden of kennissen	
	Website CVO De Avondschool			Website CVO De Avondschool	
	Boeken			Boeken	
	Voordrachten			Voordrachten	
	Maandbladen			Maandbladen	
	Promotiefolders			VDAB	
andere:		andere:			
Nu u reeds begonnen bent met uw “ maritieme opleiding voor volwassenen” meent u over voldoende informatie te beschikken over:					
- de verdere opleiding en studieverloop?	Ja / Neen		- uw toekomstige professionele loopbaan?	Ja / Neen	

Indien u reeds in het maritiem milieu werkzaam bent, waarom volgt u thans een aanvullende “maritieme opleiding voor volwassenen”?	(bv. promotie of bepaalde module aangeraden door de werkgever)

7. Reeds doorlopen vaartijd. (vaartijd die door een document kan worden gestaafd, o.a. zeemansboekje)

Tijdens het Kalenderjaar	Duur van de inscheping Maanden	Dagen	In welke functie(s) hebt u dan gevaren?

8. Wat was uw motivatie bij het kiezen van een maritieme loopbaan ?

Wat heeft u aangezet om voor een maritieme loopbaan te kiezen?		In welke richting wenst u uw maritieme loopbaan uit te bouwen?	
Reizen	Ja / Neen	Koopvaardij (dek - werktuigkunde)	Ja / Neen
Avontuur	Ja / Neen	Baggerindustrie	Ja / Neen
Interessante opleiding	Ja / Neen	Visserij	Ja / Neen
Toekomstmogelijkheden	Ja / Neen	Sleepvaart / Offshore	Ja / Neen
Werkzekerheid	Ja / Neen	Rijnvaart	Ja / Neen
Hoge lonen	Ja / Neen	Loodswezen	Ja / Neen
Beroep met grote verantwoordelijkheden	Ja / Neen	DAB Vloot	Ja / Neen
Andere		Havendiensten	Ja / Neen
Andere		Pleziervaart	Ja / Neen
		Andere	

Licht uw keuze toe? (zeer beknopt – maximum een viertal regels).

--

9. Wat is uw langetermijnvisie op de gekozen maritieme loopbaan ?

Wenst u in de gekozen richting de hoogste functie te bereiken ?	Ja / Neen
---	------------------

Denkt u het maritieme beroep te blijven uitoefenen tijdens een volledige loopbaan?		Ja/Neen
Indien uw antwoord NEEN is:	Waarom zou u het beroep dan verlaten ?	
	Hoeveel jaren denkt u dan het zeemansberoep uit te oefenen?	
	Welk beroep denkt u daarna te gaan uitoefenen ?	

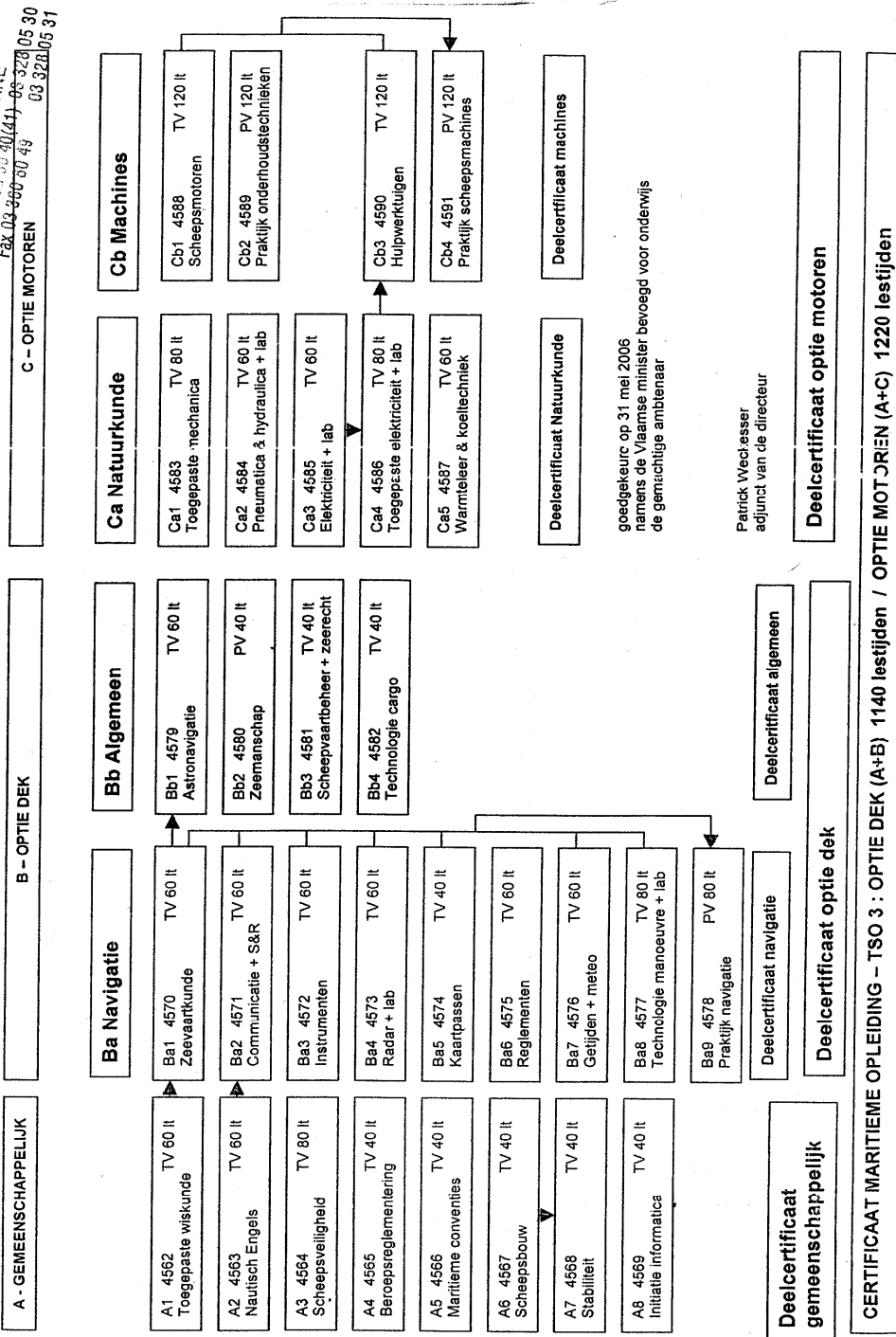
10. "Training record" boek

Bent U reeds in het bezit van een "Training Record" boek?		Ja / Neen
Door wie werden de verschillende modules in uw "Training Record" boek gecertificeerd?	Kapitein	
	Werkgever	
	Maritiem Vervoer – Zeevaart - Certificatie	

Bijlage 2.: **Overzicht van de structuur van het CVO "maritieme opleiding: dek en motoren"**

CENTRUM VOOR VOLWASSENENONDERWIJS
DEURNE - ANTIWERPEN
 Frank Crasvbeck
 Kerkstraat 22
 9100 DEURNE
 Tel: 03 366 80 40/41 - 03 328 05 30
 Fax: 03 366 80 49 - 03 928 05 31

Studegebied Maritieme opleidingen – Maritieme Opleiding : dek - motoren - TSO3 - 332864

<p>Certificaat Maritieme Opleiding – Optie Dek Aspirant officier – hoofd van de wacht – operationeel niveau (volgens STCW95-Code A-II/1) 1:40 lestijden</p>	<p>Certificaat Maritieme Opleiding – Optie Motoren Aspirant officier – hoofd van de machinekamerwacht – operationeel niveau (volgens STCW95-Code A-III/1) 1220 lestijden</p>
<p>2 maanden erkende vaartijd</p>	<p>2 maanden erkende vaartijd</p>
<p>Scheepsgezel dek</p>	<p>Scheepsgezel machinekamer</p>
<p>12 maanden erkende vaartijd</p>	<p>6 maanden erkende vaartijd</p>
<p>Officier hoofd van de wacht</p>	<p>Officier hoofd van de machinekamerwacht</p>

Bijlage aan het structuurschema Maritieme opleiding : dek - motoren TSO3 goedgekeurd op 31 mei 2006